

**TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ
BASIM ve YAYINCILIĞIMIZIN**

250. YILI

BİLİMSEL TOPLANTISI

10-11 Aralık 1979, Ankara

10 Aralık 1979, Pazartesi

Açılış

Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Merkezi'nin düzenlediği «Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı Bilimsel Toplantısı», 10 Aralık 1979 Pazartesi günü saat 12.30'da Türk - İş Konferans Salonu'nda yapılan bir törenle açılmıştır.

Toplantıya üniversite mensupları, Kütüphanecilik Kursüleri öğretim üyeleri, basın mensupları ve yazarlar, Kültür Bakanlığı temsilcileri, kütüphaneciler, kütüphanecilik kursüleri öğrencileri ve kalabalık bir dinleyici topluluğu katılmıştır.

Türk büyükleri, şehitlerimiz ve ebediyete göçen kütüphaneciler için saygı duruşunu müteakip, Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Başkanı Dr. Necmeddin Sefercioğlu, toplantıyı açış konuşmasını yapmıştır.

Dernek Genel Başkanı Dr. N. Sefercioğlu yaptığı açış konuşmasında şunları söylemiştir.

«Değerli konuklarımız,

Sevgili meslektaşlarım!

Toplumların ve milletlerin hayatında, insanların hayatında olduğu gibi, önemli olaylar, keskin dönemeler vardır. Bunlar, insan kitlelerini derinden sarsarlar; büyük toplum değişmelerine sebep olurlar.

XV. Yüzyılın ikinci yarısı başında cereyan eden iki önemli olay, yâni müteharrik harfli matbaanın bulunuşu ve İstanbul'un Türkler tarafından fethi, önce Avrupa toplumlarını, sonra da bütün insanlığı derinden etkilemiştir. Bunlar bilim ve düşüncenin yaygınlaşmasına, gelişmesine ve ilerlemesine yardım eden olaylar olarak, dünya medeniyet ve kültür tarihinde önemli bir yer tutar ve bu yüzden «yeniçağ» ın başlangıcı sayılırlar.

Özellikle matbaanın bulunuşu bilgi, düşünce, görüş ve duyguların yeryüzüne hızla yayılmasına ve evrensellik kazanmasına yardımcı olmuş; bunlar da, sonuç itibariyle, sanat, bilim ve teknolojinin gelişmesini, ilerlemesini sağlamıştır. Çünkü matbaa, insan bilgi ve görüşlerinin ürünü olan eserlerin kolayca yayılmasını ve herkes tarafından kolaylıkla okunmasını sağlayarak bilim ve teknoloji ile uğraşanları yeni bilgiler edinmeğe, yeni konu ve alanlar üzerinde düşünmeğe ve bunlar üzerine yenilerini kurmağa özendirmiştir. Duygu ve düşünce ürünü olan eserler de, sanat alanındaki gelişmeleri hızlandırıp yaygınlaştırmıştır.

Bilgi, görüş, duygu ve düşünceleri yayma ve evrenselleştirme hizmetini, yüzyıllar boyunca, yalnız basımevlerinin ürünü olan kitaplar ve başka basılı yayınlar görmüştür. Hâlâ da bu yük, büyük ölçüde, onların üzerindedir. Basılı yayınlar ise, kütüphanelerin hizmete sunduğu materyallerin başlıcalarıdır. Bu bakımdan, matbaanın bulunuş ve yeryüzüne yayılışı, kütüphanecilik tarihi açısından da büyük önem taşır. Durum bu olunca, basımevinin Türkiye'ye girişi ve ilk ürünlerini vermeğe başlaması olayının değerlendirilmesinde Türk kütüphanecilerinin de görev yüklenmesini tabii karşılamak gerekir. İşte, ilk Türk basımevinin kurulması ve ilk ürünü vermesi olayının 250. yılını kutlamak için böyle bir toplantı düzenleme işinin, konuya daha yakın sayılabilecek onca kuruluş varken, Türk Kütüphaneciler Derneğince yüklenilmiş olmasının sebebi budur. Derneğimiz, Türk kültür tarihinin en önemli dönemeçlerinden biri sayıldığı bu önemli olayın, en iyi biçimde bir bilimsel toplantı ile değerlendirilebileceği düşüncesiyle bu toplantıyı düzenlemiştir. Burada sunulacak ve tartışılacak bildirilerle ilk Türk basımevine, bastığı eserlere, basımevinin Türkiye'ye geç girişinin sebeplerine ve basımcılığın Türk toplumuna etkilerine, basım sanayiimizin ve sanatının bugünkü durumuna ilişkin bildirilerle basım yayıncılığımızın bir çok yönüne ışıklar tutulacaktır. Toplantının konu alanında yeni ufukların açılmasına ve konunun yeni boyutlar kazanmasına yar-

dımcı olacağı inancındayız.

Basım ve yayıncılığımızın 250. yılını kutlama konusunda yalnızca bu bilimsel toplantıyı düzenlemekle yetinmediğimizi belirtmeliyim. Bu münasebetle en az dört eser yayınlamayı tasarladık. Bunların ilkinin baskı işi tamamlanmış olup bilimsel toplantımız sırasında bilgi ve görüşünüze sunulabilecektir. Biri İbrahim Müteferrika'nın bastığı kitapları örnekleriyle tanıttık, öteki Türkiye'ye basım evinin girişi ve Türk basımcılığı alanındaki kitap ve makalelerin bibliyografya ve indeksi olacak iki eserin baskıya hazırlanması çalışmaları tamamlanmak üzeredir. Bu bilimsel toplantıda sunulacak bildiriler de ayrı bir veya iki cildi oluşturacaktır. Böylece, bir yıl boyunca önemine uygun bir biçimde kutlanamayan bu önemli yıldönümünü, gelecek kuşaklara da armağanlar sunarak, değerlendireceğimizi sanıyoruz.

Bize bu çalışmaları yapma fırsatını, Kültür Bakanlığımızın minnettarı olduğumuz maddi ve manevi desteği verdi. Bilimsel toplantımızın ve bununla ilgili yayınlarımızın gerçekleşmesine katkıda bulunan maddi yardımları sağlayan Kültür Bakanlığı eski Müsteşarı sayın Prof. Dr. Şerafettin Turan ile eski Kütüphaneler Genel Müdürü Doç. Dr. Özer Soysal'a huzurunuzda teşekkürü ödenmesi gereken vicdani bir borç sayıyoruz. Değerli Kültür Bakanımız sayın Tefik Koraltan ve Bakanlık Müsteşarı sayın Prof. Dr. Emin Bilgiç ve yardımcılarının toplantımıza gösterdikleri yakın ilgi de her türlü takdirin üstündedir. Kendilerine teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca toplantımız için bildiri hazırlama ricamızı kabul buyuran bilim ve fikir adamlarımıza, toplantımıza tartışmacı olarak katılmayı kabul buyuran kişi ve kurumlara şükran borcumuzu da ödemeliyiz.

Bu vesile ile, basım evinin Türkiye'ye gelişini sağlayan Türk büyüklerini saygı ve rahmetle anmayı görev saydığımızı da belirtmeliyim. İlk Türk basım evinin kurulması, Türk yenileşme ve Batıya yönelme hareketlerinin başlangıcı sayılan Lâle Devri'nin Türk toplum ve kültürüne sunduğu çok değerli bir armağan olmuştur. Bu Devrin kurucuları olan Sultan III. Ahmed Han ile Sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa yeniliklere açık Devlet büyükleri olmasalar, basım evinin Türkiye'ye gelişi daha da gecikebilirdi. Zamanın Şeyhülislâmı Abdullah efendi ise, verdiği Fetva ile, bu önemli olayın gerçekleşmesine ve hukukilik kazanmasına çok değerli katkılarda bulunmuştur. Fakat, basımcılık sanatının Türkiye'ye gelişini olayının mi-

marları, hiç kuşkusuz, Yirmisekiz Çelebi zade Mehmet ve Said efendiler, mühendisi ve uygulayıcısı da Müteferrika İbrahim efendidir. Adlarını saydığımız bu Devlet büyükleri ve görevlileri olmasa idi, herhalde değil muhakkak, daha uzun bir süre bu medeniyet, kültür ve ilerleme aracının özlemini duyacaktık. 250 yılın arkasında kalan bu değerli Türk ulularını minnet ve rahmetle anmak, basım ve yayıncılığın nimetlerinden en geniş biçimde yararlanan bizler için kutsal bir borçtur.

Basmacılık sanatı, özellikle son yıllarda, yurdumuzda büyük bir gelişme göstermiştir. Türkiye basımevlerinin ürünleri, öteki ülkeler basımevlerinin benzer ürünleri ile boy ölçüşecek düzeydedir. Bu alanlarda çalışan teknik elemanlar da, nitelik ve nicelik bakımından, en üst düzeydedir. Ne var ki, bütün bunlar basım ve yayıncılık ile ilgili meselelerin çözümüne yetmiyor. Aksine, basım sanayiimiz kördüğüm olmuş bir takım mes'elelerin yükü altında kıvranır hâle gelmiştir. Bunların en önemlisi de matbaa makinelerinin, yedek parçalarının ve öteki basımevi araç - gereçlerinin fiyatında görülen önlenemez, korkunç artışlardır. Bunlar ve yayıncılığın ham maddesi olan kâğıt fiyatlarına yapılan dayanılmaz zamlar, basım ve yayıncılık hayatımızı felçli duruma getirmiştir. Bu yüzden yeterince yayın yapılamamakta, yapılsa da astronomik kitap fiyatları dolayısıyla yayınlara alıcı bulunamamaktadır.

Kitapların maloluş ve dolayısıyla satış fiyatlarının ulaştığı bu düzey kütüphanelerin koleksiyonlarını geliştirme imkânlarını da büyük ölçüde sınırlamıştır. Kütüphanelerimiz, zaten sınırlı olan kitap satınalma ödenekleri ile, bir kaç yıl öncesine göre çok daha az kitap satınalmak zorundadırlar. Böylece kütüphanelerimizin koleksiyonlarını yeni eserlerle besleme; dolayısıyla okuyuculara yeni eserler sunma imkânı ortadan kalkmaktadır. Hükümetimizin uğraşmak zorunda olduğu bunca âcil ve önemli iş arasında, kültürün yayılmasındaki değer ve önemini daima koruyacak olan yayıncılığın ve basıncılığın meselelerine bir an önce eğilmesini de istemek zorundayız. Çünkü kitap kültürün ham maddesidir. Kültür ve bilgi ise, bugün yüz yüze olduğumuz pek çok meselenin çözümü demektir. Kültürlerinin gelişmesine ve yayılmasına önem vermeyen milletler ve toplumlar, er veya geç, yok olmağa mahkûmdurlar. Türk milletini böyle bir mahkûmiyete mahkûm etmekten kaçınmak zorundayız.

Seçkin topluluğunuzu saygı ile selâmlar, bilimsel toplantımızın başarılı geçmesini ve yararlı sonuçlara ulaşmasını yürekten dilerim. >

Dernek Genel Başkanı Dr. Necmeddin Sefercioglu'nun konuşmasından sonra, Genel Merkezin daveti üzerine toplantının açılışına katılmış olan Kültür Bakanı sayın Tevfik Koraltan, Bakanlığı adına aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

"Pek muhterem davetliler, değerli kütüphaneciler derneği yöneticileri, kıymetli basın mensupları ve TRT kurumu mensupları, hepinizi saygıyla selâmlıyorum.

Basım ve yayın tarihimizin 250. yılını kutlama amacıyla toplanmış bulunuyoruz. Böyle gerçekten değerli bir bilimsel toplantıyı tertiplemiş olan Türk Kütüphaneciler Derneği'nin muhterem yöneticilerine huzurlarınızda teşekkürü zevkli bir vazife sayarak sözlerime başlıyorum.

Bugün, yani Türk basım ve yayınının 250. yılı gerçekten Türk toplumu için mutlu ve kutlanması gereken bir gündür. Zira, dünyada basım ve yayın hayatının gelişmesi kâğıdın icadını takibeden bir olaydır. Bilindiği üzere, kâğıdın icadı Türkler'in yani Uygur medeniyetinin eseridir ve doğudan batıya gitmiştir. Bu gerçekten aziz milletimiz için iftihar vesilesi olacak bir vâküdür. Hatta ilk kalıp basım eseri de, yine Uyur Türklerine ait bir medeniyet eseri olarak bütün dünyaca bilinmektedir. Bazı tarihçiler Çin ve Kore'de kitap baskısının 13. yy. a kadar indiği iddiasında bulunmakta iseler de, o günlerde basılmış eserlerden günümüze intikâl etmiş pek kıymetli eserlere rastlanmamaktadır.

Avrupa'da ilk matbaayı Gutenberg icat etmiş, Gutenberg ilk hareketli harflerle baskıyı gerçekleştirmiş, ancak üzülecek kaydedelim ki, basım bu olaydan ancak 276 yıl sonra memleketimize gelebilmiştir. Bu gecikmenin nedenlerini münakaşa etmek yerine, şu bilimsel toplantıda, güzide topluluğunuzun bu noksanımızı telâfi etmek için neler yapmamız lâzım geldiği hususunda önemli tavsiyeleri olacağını ümit eder, bendeniz de Kültür Bakanı olarak, büyük milletimize hizmet götürürken, sizlerin bu irşadlarından yararlanmak için gayret sarfedeceğimi ifâde etmek isterim.

Bizde İbrahim Müteferrika ile başlayan ilk matbaacılık, gerçekten hâtırası hürmetle anılacak bu zatın bastığı 17 adet eser ile olup, bunların içinde günümüze intikâl etmiş değerli ilk Türk baskısı olan haritalar vardır. Değerli Kütüphaneciler Derneği yöneticisi arkadaşlarımız, girişte bu eserlerin fotokopilerini sizlere teşhir etmişler, çok memnun oldum.

Değerli misafirler, Türkiyemizde Osmanlı İmparatorluğu çağının basım yayın hayatı çok geç intikâl etmiş olmasına rağmen gerçekten hızlı bir gelişme göstermiş ve bilhassa 1840 yılından sonra batı seviyesine ulaşan bir matbaacılık ve basım hayatı gelişmesi müşahade edilmiş, hattâ bugün takdirle yadettimiz gereken ve bilhassa bugünün insan hakları evrensel beyannamesinin imzalandığı gün olarak manâ taşıyan bir hususu da huzurlarınızda ifâde etmek isterim. O günlerde, 1840'lardan sonra İzmir ve İstanbul'da Türk basını yahudice, rumca, ermenice basımlar, yayımlar yapmak suretiyle azınlıklara hizmet eden bir olgunluk göstermiştir. Bu insan haklarına saygının ve Türk milletinin büyük tesâmuhunun bir eseri olarak burada gerçekten yadetteğe değer. Cumhuriyetimizin kuruluşundan itibaren Türk basım hayatı, gerçekten iftihar edeceğimiz bir seviyede gelişme kaydetmiştir.

Bilhassa 1934 yılında büyük Atatürk'ümüzün irşadlarıyla Basma, Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu ile yurdumuzun dört bucağında basılmış eski eser, gazete, mecmua, kitap ve resimlerin, basılı eserlerin 5 büyük kütüphanemizde toplanıp koleksiyon şeklinde muhafaza edilışı, Türk basım hayatı için değerli bir örnek olmuştur. Ve bu eserler şimdi Türk milletinin, aziz milletimizin hizmetindedir. Türkiyemizin hemen en ücra kasabasına kadar matbaacılığın gitmiş olması, en küçük kasabamızda bile bir gazetenin intişar etmekte olması, Türk basım ve yayın çalışmalarının ve basın özgürlüğünün gerçekten iftihar edilecek bir örneği olarak gösterilebilir. Çağımızda günde otuz bin mecmuayı, yüz bin gazeteyi basabilecek rotatif makinalarımızın gerçekleşmiş olduğunu ifâde ederken, şunu ilâve ederek sözlerimi bitirmek istiyorum. Biz, Kültür Bakanlığı olarak en güçlü kültür organ ve aracı olan, basım yayın hizmetlerini Türk kamu oyuna en üst düzeyde götürebilmek amacıyla Kültür Bakanlığı olarak bir Kültür Bakanlığı matbaası gerçekleştireceğiz ve bu matbaa belki hedefimiz olur, inşaallah bu bizlere nasip olacak. Ortadoğu'nun en büyük kütüphanesi olsun ve Türk kültür hazinelerini en canlı ofset baskılarla hem Türk kamu oyuna, hem dünya kamu oyuna götürmek, bir kaç dilde sanat ve kültür yayını yapmak amacı taşıyoruz. Bunu huzurlarınızda ifâde ederken, bilimsel toplantımızın bu değerli davetlilerine şükranlarımı tekrarlıyor ve konuşmalarınızdan mütenebbih olacağımı da hatırlatıyorum. Saygılar sunarım."

Sayın Bakanın konuşmasını müteakip, Kütüphaneler Genel Müdürü Abdülkadir Salgır, Kültür Bakanlığı adına bir konuşma yapmıştır.

Toplantının açılışı TRT tarafından filme alınmış ve aynı gün televizyonda, haber programında gösterilmiştir. Basında da toplantı hakkında yazılar yayınlanmıştır.

Sergi Açılışı

Yapılan konuşmalardan sonra, Türk - İş Konferans Salonu girişinde TKD Genel Merkezi'nce düzenlenen ve sergilenen «İbrahim Müteferrika'nın Bastığı Kitaplardan Örnekler Sergisi» nin açılışı yapılmıştır. Söz konusu sergi; 10-17 Aralık 1979 tarihleri arasında ilgililerin istifadesine açık tutulmuştur.

Genel Merkez'in Yemeği

Serginin açılışını ve gezilmesini müteakip, toplantıya tebliğ sunanlar ile, kuruluşları adına tartışmacı olarak katılanlara Genel Merkez'ce öğle yemeği verilmiştir.

Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı

Toplantısına Davet Edilenlerden,

Toplantıya Katılan Kuruluş ve Şahıslar

Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Merkezi, Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı Toplantısına, temsilci göndermeleri için, üniversitelerimizin ilgili bölümlerini, ilgili Bakanlıkları, çeşitli kuruluş ve kurumları, Ankara Gazeteciler Derneği'ni, ayrıca fikir adamlarımızı ve yazarları davet etmiştir.

Bu davetimize temsilci göndermek suretiyle katılan üniversitelerimiz, çeşitli kuruluşlar ve şahıslar şunlar olmuştur :

Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü adına **Doç. Dr. İlhan Kum**; Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi adına **Doç. Dr. Adil Artukoğlu**; Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü adına **Dr. İrfan Çakın**; Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Kürsüsü adına **Dr. Bengü Çapar**; Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu adına **Dr. Kork-**

maz Alemdar; Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi adına Kütüphane Müdürü **Mustafa Can**.

Diyanet İşleri Başkanlığı adına Olgunlaştırma Dairesi Başkan Yardımcısı **Şükrü Öztürk**; Turizm ve Tanıtma Bakanlığı adına Basın-Yayın Genel Müdürü **Orhan Koloğlu**; Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu adına TÜRDOK mensuplarından **Dr. O. Tekin Aybaş**; Milli Eğitim Bakanlığı adına Yayınlar ve Basılı Eğitim Malzemeleri Genel Müdür Başyardımcısı **Nurettin Ergen**; Kültür Bakanlığı adına Kütüphaneler Genel Müdürü **Abdülkadir Salgır** ve Şube Müdürü **Ahmet Kara**.

Türk Tarih Kurumu adına Kütüphane Müdürü **Mihin Lügal** ve Müdür Yardımcısı **Figen Bilge**; Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü adına **Doç. Dr. Ahmet Bican Ercilasun**; TKD adına **Prof. Dr. Şerafettin Turan**; Türk - İş adına **Namık Tan**.

Türk Kütüphaneciler Derneği şeref üyesi **Dr. Hamit Zübeyir Koşay** ve Kutahya Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi **Ali Berberoğlu**.

Toplantıya kuruluşları adına katılan bu şahıslar dışında; toplantı çeşitli üniversitelerimize mensup ilim adamları, araştırmacılar, yazarlar ve kalabalık bir kütüphaneci topluluğu tarafından iki gün süre ile ve ilgi ile takip edilmiştir.

Basım ve Yayıncılığımızın

250. Yılı Toplantısına

Gönderilen Kutlama Telgrafları

Basım ve Yayıncılığımızın 250'inci Yılı Bilimsel Toplantısına davetiniz için teşekkür ederim. Türk Kütüphaneciler Derneği yöneticilerini şahsınızda kadirşinas teşebbüslerinden ötürü kutlar, saygılar sunarım.

İhsan Sabri Çağlayangil
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Basım ve Yayıncılığımızın 250'inci Yılı Bilimsel Toplantısına vaki davetiniz için teşekkür ederim.

Milletimizin maddi ve manevi kalkınmasında birlik ve bütünlüğümüzün sağlanmasında güçlü ve tükenmez bir kaynak olan basımımızın bu mutlu günleri dolayısıyla tebriklerimi belirtmek isterim.

Toplantıda alınacak kararların ülkemize ve camianıza yararlı olmasını temenni ederim.

Bu vesile ile size, dernek mensuplarına ve seçkin davetlilere selâm ve muhabbetlerimi sunarım.

Süleyman Demirel
Başbakan

Çağrınız için teşekkür ederim. Basım ve Yayıncılığımızın 250'inci Yılı Bilimsel Toplantısında sunulacak bilimsel çalışmaların basım ve yayıncılık alanında yeni ve önemli katkıları oluşturacağına inanıyorum.

Size, derneğinizin değerli yönetici ve üyelerine, toplantınıza katılan sayın yönetici, bilim adamı, uzman ve konuklara mutluluk ve esenlik dilekleriyle saygılar sunarım.

Bülent Ecevit
CHP Genel Başkanı

Basım ve Yayıncılığımızın 250'inci Yılı münasebetiyle düzenlenmiş bulunduğunuz bilimsel toplantıya ait nazik davetiyenizi almış bulunuyorum. Yakın ilgilerinize teşekkürler ederim. Daha önce tesbit edilen program sebebiyle davetinize icabet edemediğimden üzgünüm.

Toplantınıza ve toplantıya katılan değerli bilim adamlarımıza başarılar diler, saygılar sunarım.

Alparslan Türkeş
MHP Genel Başkanı

Bakanlık çalışmalarım sebebiyle, Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı adlı toplantıya katılamayacağım için üzgünüm. Nazik davetinize teşekkür eder, selâm ve saygılar sunarım.

Muhammed Kelleci
Devlet Bakanı

Yoğun çalışmalarım dolayısıyla Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı Bilimsel Toplantınıza katılamayacağım. Başarı dilekleriyle saygılar sunarım.

Talât Asal
Gençlik ve Spor Bakanı

İşlerimin çokluğu dolayısıyla katılamadığım Basım ve Yayıncılığımızın 250'inci Yılı Bilimsel Toplantınıza başarılar diler, çalışmalarınızın memleket ve millet için hayırlı olmasına dilerim. Saygılarımla.

Ahmet Karayigit

Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanı

Basım ve Yayıncılığımızın 250'inci Yılı Bilimsel Toplantısına yoğun işlerim sebebiyle katılamıyorum. Çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar sunarım.

Dr. Nuri Bayar

Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Bilimsel toplantının verimli ve başarılı olmasını diler, katılan değerli üyeleri şahsınızda sevgi ve saygılarımla selâmlarım.

Mehmet Ali Kâğıtçı

Derneğimizin 30. yıl dönümünü kutlar, bu nedenle düzenlenen Basım ve Yayıncılığımız Bilimsel Toplantısına başarılar diler; büyük başarılarınızdan, güzel olumlu çalışmalarınızdan ötürü tümünüzü alkışlar, selâm ve saygılarımı yollarım.

İsmail Ali Sarar

TKD Eskişehir Şubesi Başkanı

Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı

Bilimsel Toplantısı

Birinci Oturum

Toplantının birinci oturumu, İsmet Parmaksızoğlu'nun Başkanlığında açılmıştır. Bu oturumun yazmanlığını Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Tülin Sağlamtunç yapmıştır.

İlk oturumda tebliğ sunacak olanlardan Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver rahatsızlığı sebebiyle toplantıya katılamadığından, «İbrahim Müteferrika'nın bilimsel yönü ile yayınlarındaki özellikler» başlık ve konulu tebliği, oturum başkanı tarafından okunmuştur.

İlk oturumun ikinci tebliği, Hasan Refik Ertuğ tarafından verilmiştir. Tebliğin konusu, «Arap harfleri ile ilk basımlar» dir.

İkinci Oturum

İkinci oturum **İsmet Parmaksızoğlu**'nun Başkanlığında devam etmiş, Yazmanlığı ise Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi **Sıtkı Ünsal** yapmıştır.

İkinci oturumun ilk tebliği, **Prof. Dr. Ercüment Kuran** tarafından «**Basımcılığın Osmanlı toplumuna tesirleri**» konusunda verilmiştir.

İkinci tebliğ, **Hâmi Kartay**'ın «**250. yılında basım sanayimiz ve sorunları**» başlık ve konulu tebliği olmuştur.

İkinci oturumun son tebliği, **İsmet Binark** tarafından «**Türk matbaacılığının tarihçesi : Uygurlarda matbaa**» konusunda verilmiştir.

11 Aralık 1979, Salı

Üçüncü Oturum

Toplantının üçüncü oturumu, 11 Aralık 1979 Salı günü saat 13.30'da **Dr. Müjgân Cunbur**'un Başkanlığında açılmıştır. Bu oturumun Yazmanlığını Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi **Rahim Erişti** yapmıştır.

Üçüncü oturumun ilk bildirisi **Prof. Dr. Osman Ersoy** tarafından, «**İbrahim Müteferrika'nın bastığı kitapların fiyatları**» konusunda verilmiştir.

İkinci tebliğ **Mehmet Ali Kâğıtçı**'ya ait olup, «**Basım ve yayıncılığın ana maddesi kâğıt; kâğıtçılığımız ve sorunları**» konusundaydı. Ancak tebliğ sahibi hastalığı sebebiyle toplantıya katılamamıştır.

Üçüncü ve son tebliğe geçilmeden önce, toplantıya davet edilmiş olan, **Türk Kütüphaneciler Derneği Şeref Üyesi Dr. Hâmit Zübeyr Koşay** Başkanlık Divânı'ndan söz istemiş ve yaptığı kısa konuşmada şunları ifade etmiştir :

«**İngilizce Newsweek dergisinin 24 Temmuz 1978 tarihli sayısında, Güney Kore Uçak Şirketi reklâmını yaparken, Gutenberg'den 209 yıl önce Kore matbaalarının müteharrik harflerle kitap bastıklarını zikrederek övünüyor ve o çağdan kalan kitapların fotoğraflarını da bu reklâmda kullanıyor.**

Koreliler dil bakımından Türklerle Altay zümresine mensup oldukları için bu övüncü sevinçle karşılamamız doğaldır. Ancak Korelilerin müteharrrik harflerle kitap basmayı Uygur Türklerinden öğrendikleri bilinen bir gerçektir. Çin Türkistan'ında kazı yapan Alman bilgini Von Le Coq ile Grünwedel ve Orta Asya'da önemli araştırmalarda bulunan İngiliz Aurel Stein bunu isbatlamışlardır. New York'ta yayınlanan «The Invention of Printing = Matbaanın İcadı» adlı eser de, matbaanın 1040'da Uygurlar'dan Çin'e ve daha sonra Kore'ye geçtiği anlatılıyor.

Üçüncü oturumun son tebliği, «Yazı sanatının eski matbaacılığımıza akisleri» konusunda M. Uğur Derman tarafından verilmiştir.

Dördüncü Oturum

Bu oturum Doç. Dr. İlhan Kum'un Başkanlığında açılmış, Yazmanlığı Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Rahim Erişti yapmıştır.

Tebliğlerin sunulmasına geçilmeden önce Dr. Mustafa Akbulut tarafından; Türk Kütüphaneciler Derneği'nin 11 numaralı, Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı Dizisinin ise 1 numaralı kitabı olarak yayınlanan, Edvard Carleson'un «İbrahim Müteferrika Basımevi ve Bastığı İlk Eserler» adlı, İsveç'te bulunan belge üzerine yaptığı açıklama dinlenmiştir.

Daha sonra Dr. Hidayet Yavuz Nuhoglu tarafından, «Müteferrika matbaasının kurulması için verilen Fetva üzerine» konulu tebliğ verilmiştir.

Dördüncü oturumun ikinci tebliğini Dr. Vural Türker, «Türkiye'de grafik sanatlar alanında, özellikle, basımevlerinde son 30 yılda yer alan gelişmelere kısa bir bakış» konusunda vermiştir.

Oturumun üçüncü ve son tebliği İsmet Binark tarafından, «Matbaanın Türkiye'ye geç girişinin sebepleri» konusunda verilmiştir.

Kapanış

Tebliğlerin sunulmasından sonra, son olarak Genel Başkan Dr. Necmeddin Sefercioğlu söz almış ve toplantıya tebliğ sunanlara, tartışmacı olarak katılanlara ve iki gün süre ile ve ilgi ile takibedilen

seminere dinleyici olarak katılanlara teşekkür etmiş ve toplantıyı kapatmıştır.

Basım ve Yayıncılığımızın

250. Yılı Yayınları

Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Merkezi, basım ve yayıncılığımızın 250. yılı ve düzenlenen toplantı münasebetiyle şu yayınları yapmayı kararlaştırmıştır.

Dr. Mustafa Akbulut tarafından yayına hazırlanan, Edvard Carleson'un **İbrahim Müteferrika Basımevi ve Bastığı İlk Eserler** adlı İsveç'de bulunmuş belgenin kitap haline getirilmesi. Bu kararı alan Genel Merkez Yönetim Kurulu, söz konusu belge ve üzerindeki çalışmaları, Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı Dizisi'nin 1 numaralı yayını olarak düzenlenen toplantıya yetiştirmiş ve adı geçen eser, **Dr. Mustafa Akbulut** tarafından toplantıda tanıtılmıştır.

Genel Merkez Yönetim Kurulu, Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı Bilimsel Toplantısı'na sunulan tebliğleri bir kitap halinde yayınlayacaktır.

Ayrıca, **Dr. Hidayet Yavuz Nuhoglu** tarafından hazırlanan İbrahim Müteferrika'nın eserlerinin tanıtıldığı albüm ile, İbrahim Müteferrika'nın eserlerinin bulunduğu kütüphaneleri gösterir katalog da, yayımlanacak eserler arasındadır.



**İbrahim Müteferrika'nın Ord. Prof. Dr. A. Süheyl
Unver tarafından yapılan minyatürü (Renkli aslı
İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir.)**